

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

**Οικονομική ανάπτυξη, αγορά εργασίας και δημόσια
οικονομικά Γερμανίας 2017**

Βασικά μεγέθη της γερμανικής οικονομίας το 2017 (προσωρινά στοιχεία):

ΑΕΠ	+2,2%
Ιδιωτική Κατανάλωση	+2,0%
Απασχόληση/Ανεργία	+1,5%/5,7%
Πληθωρισμός	1,8%
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο	1,2% (του ΑΕΠ)
Εξαγωγές	+4,7%
Εισαγωγές	+5,2%

Η γερμανική οικονομία διατήρησε και το 2017 την αναπτυξιακή της δυναμική, επιτυγχάνοντας ετήσιο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης 2,2%, σύμφωνα με τα –προσωρινά- στοιχεία που ανακοίνωσε, σε ειδική εκδήλωση στις 11 Ιανουαρίου τ. έ., η Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis). Πρόκειται για το όγδοο εν σειρά έτος κατά το οποίο το γερμανικό ΑΕΠ εμφανίζει μεγέθυνση, αρχής γενομένης το 2010, μετά την καταγραφείσα ύφεση της τάξεως του 5,6% το 2009, συνεπεία της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης. Το 2017 δε ο ρυθμός ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας υπερέβη ακόμη και τις πιο αισιόδοξες προβλέψεις των οικονομικών αναλυτών, οι εκτιμήσεις των οποίων συνέκλιναν σε ρυθμούς ανάπτυξης 1,4%-1,5%, λόγω του ασταθούς διεθνούς περιβάλλοντος αφ' ενός, αλλά και της αναμενόμενης «αναπτυξιακής κόπωσης» αφ' ετέρου.

Η ενίσχυση της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας στηρίχθηκε, για ένα ακόμη έτος, κυρίως στην αύξηση της δημόσιας και ιδιωτικής κατανάλωσης, των επενδύσεων σε υποδομές, κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, πρώτες ύλες κλπ., και σε μικρότερο βαθμό στο Εξωτερικό Εμπόριο.

Από παρουσίαση στοιχείων Εθνικών Λογαριασμών στην εν λόγω εκδήλωση, συγκρατούνται τα ακόλουθα:

1. ΑΕΠ

Το γερμανικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κινήθηκε σε θετικό έδαφος κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2017 (**Q1:** 3,4%, **Q2:** 1,0%, **Q3:** 2,3%¹), με το έτος να «κλείνει» στο 2,2% (προσωρινά στοιχεία) έναντι 2016 και διατηρώντας την αναπτυξιακή του δυναμική για όγδοο συνεχές έτος χρονιά.

Η γερμανική οικονομία επέτυχε το 2017 την καλύτερη επίδοση κατά την τελευταία εξαετία και διατήρησε, μέτρια μεν, αλλά αξιοσημείωτη για χώρα με την οικονομική «ωριμότητα» της Γερμανίας, ανάπτυξη. Μετά την ισχυρή ύφεση που καταγράφηκε το 2009 (συρρίκνωση ΑΕΠ 5,6%), στην δίνη της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης, η γερμανική οικονομία αντέδρασε δυναμικά για δύο συναπτά έτη, επιτυγχάνοντας ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης 4,1% και 3,7% το 2010 και 2011 αντιστοίχως. Το 2012 και 2013 απετέλεσαν έτη «αναπτυξιακής κόπωσης» για την γερμανική οικονομία, με περιορισμό της ανάπτυξης στο αναμικρό 0,5%, για να ανακάμψει από το 2014 και εντεύθεν, υπερβαίνοντας, το 2017, το 2,0%.

Τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί αποδίδουν τους ρυθμούς ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας σε βάθος δεκαετίας.

Πίνακας 1: Εξέλιξη γερμανικού ΑΕΠ 2007-2017

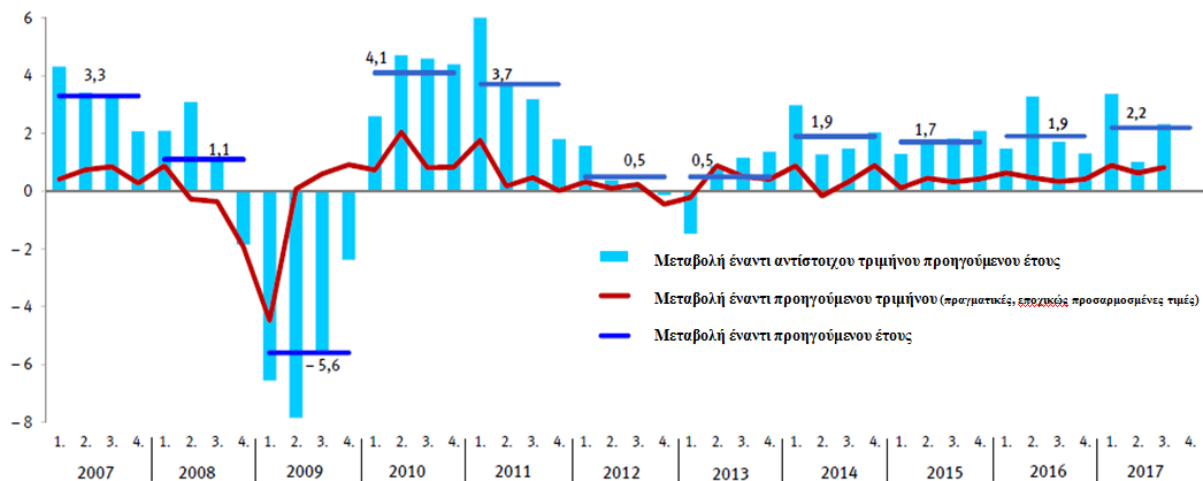
(σε σταθερές τιμές προηγούμενου έτους)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
3,3	1,1	- 5,6	4,1	3,7	0,5	0,5	1,9	1,7	1,9	2,2

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Το Γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνει την εξέλιξη του γερμανικού ΑΕΠ κατά την τελευταία δεκαετία, σε τριμηνιαία και ετήσια βάση.

Γράφημα 1: Ανάπτυξη γερμανικού ΑΕΠ 2007-2017 (τριμηνιαία και ετήσια καταγραφή)

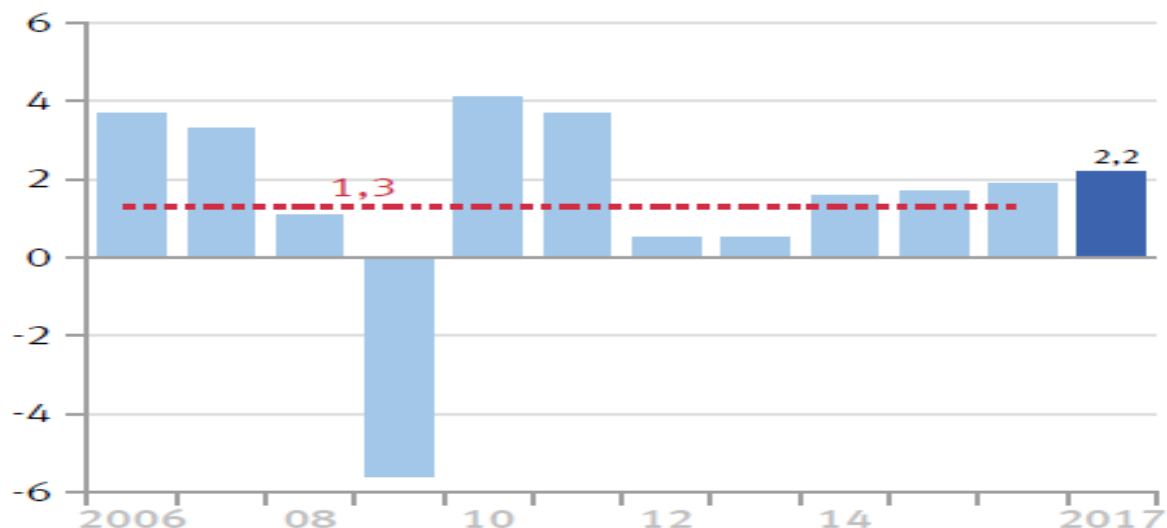

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Σημειώνεται ότι το γερμανικό ΑΕΠ το 2017 κινήθηκε σχεδόν μία ποσοστιαία μονάδα άνω της μέσης μεγέθυνσης της δεκαετίας 2006-2016, η οποία κυμάνθηκε περί το 1,3%, όπως καταδεικνύεται χαρακτηριστικά στο κάτωθι Γράφημα:

¹ ανακοίνωση προσωρινών στοιχείων για το 4^ο Τρίμηνο 2017 στις 14.02.2018

Γράφημα 2: Σύγκριση ΑΕΠ 2017 με Μ. Ο. ανάπτυξης προηγούμενης δεκαετίας

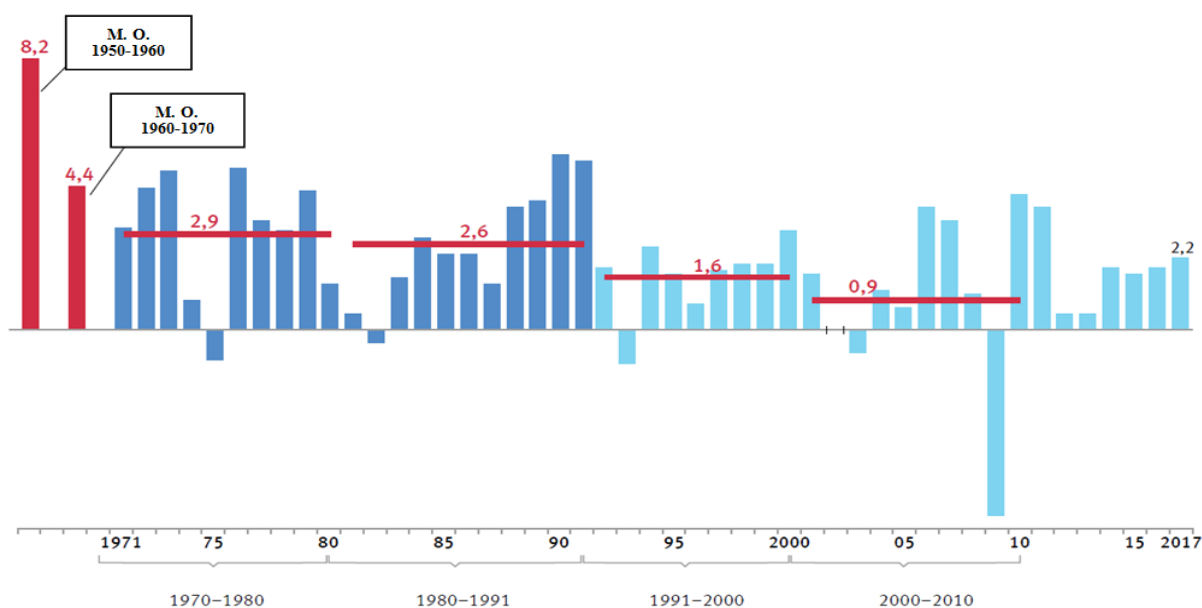

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Συγκρίνοντας διαχρονικά, παρατηρείται επιβράδυνση των μέσων ρυθμών ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας προϊόντος του χρόνου: Από τους πολύ υψηλούς, κατά τις πρώτες δεκαετίες ανοικοδόμησης της χώρας, μετά το πέρας του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου (μέσοι ρυθμοί ανάπτυξης 1950-1960: 8,2%, 1960-1970: 4,4%), μέχρι το ασθενικό 0,9% μεταξύ 2000 και 2010.

Κατά την τρέχουσα δεκαετία, ωστόσο, οι ρυθμοί ανάπτυξης εμφανίζουν σημεία ανάκαμψης, με τον μέσο όρο, μεταξύ 2010 και 2017, να κινείται περί το 2,0%.

Γράφημα 3: Μέσοι ρυθμοί ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας ανά δεκαετία μετά τον Β΄ ΠΠ

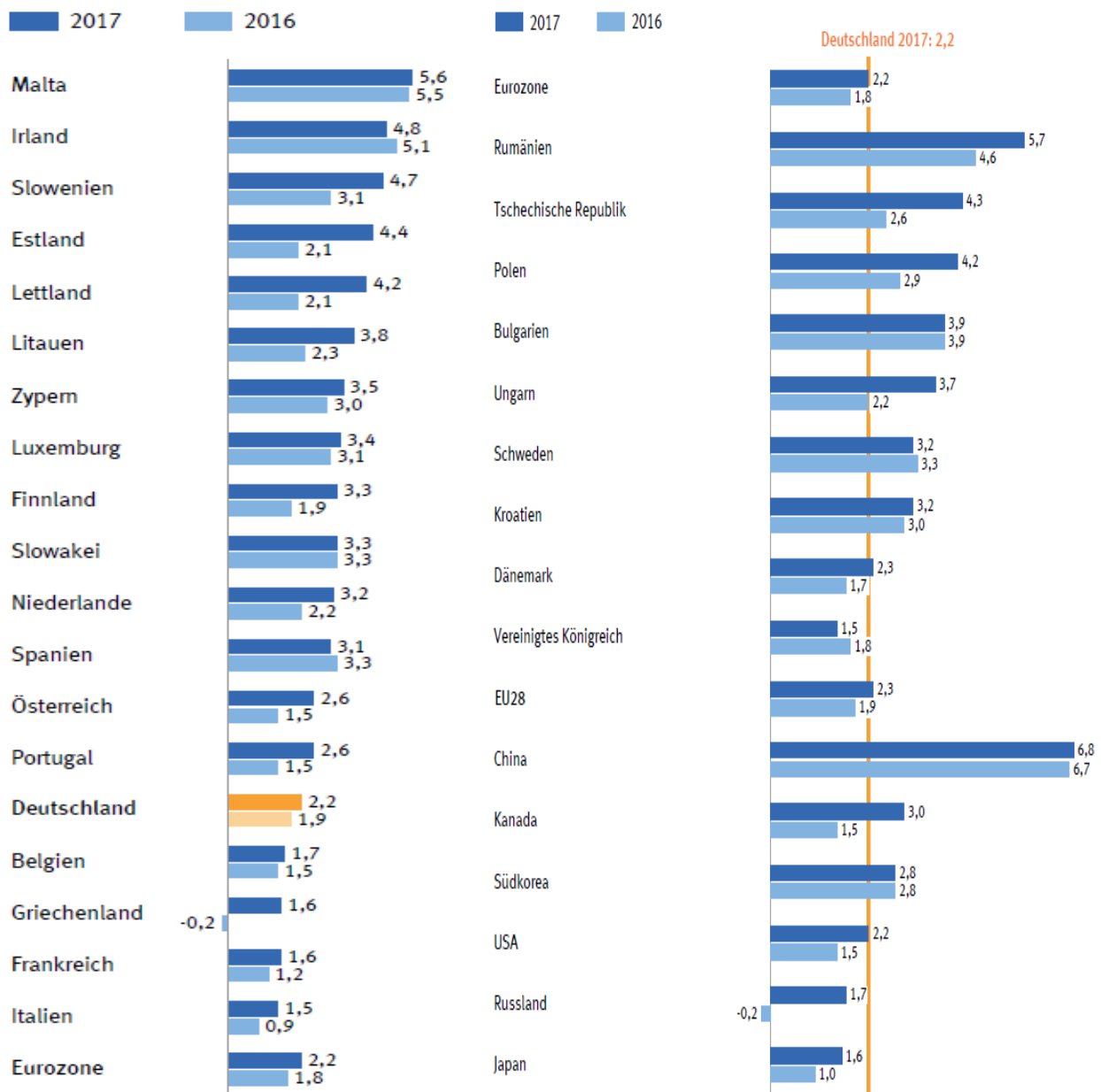
Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Οι επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας το 2017, συγκρινόμενες με αντίστοιχες της παγκόσμιας οικονομίας, θεωρούνται ικανοποιητικές, καθ' ότι ο ρυθμός ανάπτυξης 2,2% του γερμανικού ΑΕΠ υπολείπεται ελάχιστα του μέσου όρου ανάπτυξης της ΕΕ-28 (2,3%) και στο ίδιο επίπεδο με την μέση ανάπτυξη της Ευρωζώνης (2,2%) σύμφωνα με προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Φθινόπωρο 2017). Παράλληλα, το 2017 η γερμανική οικονομία συμβάδισε σε ρυθμούς με την αμερικανική, παρά την επιτάχυνση της τελευταίας (2,2% το 2017, έναντι 1,7% το 2016 και 2,6% το 2015), ενώ οι ρυθμοί ανάπτυξης των άλλων ισχυρών παγκόσμιων οικονομιών το 2017

ανήλθαν σε: Κίνα 6,8% (2016: 6,7%), Ιαπωνία 1,6% (1,0%), Ν. Κορέα 2,8% (2,8%), Καναδάς 3,0% (1,5%) και Ρωσία 1,7% (-0,2%).

Το Γράφημα 4 εν συνεχεία, αποτυπώνει τους ρυθμούς ανάπτυξης του γερμανικού ΑΕΠ, μεταξύ 2016 και 2017, εν συγκρίσει με τις χώρες της Ευρωζώνης, τις λοιπές ΕΕ, ως επίσης εν σχέσει με επιλεγμένες ισχυρές οικονομίες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Γράφημα 4: Γερμανικό ΑΕΠ σε Ευρωπαϊκή (ΕΕ-28/Ευρωζώνη) και παγκόσμια σύγκριση (2016 και 2017)

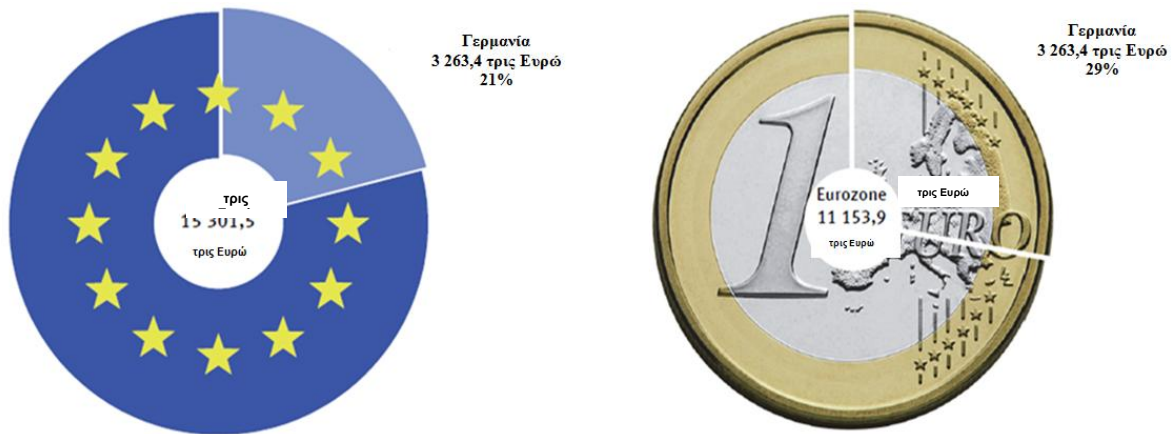

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Σύμφωνα με υπολογισμούς της Γερμανικής Στατιστικής Αρχής, επί τη βάσει εκτιμήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το γερμανικό ονομαστικό ΑΕΠ ύψους 3,26 τρις Ευρώ απετέλεσε το 2017 το 21% του συνολικού ονομαστικού ΑΕΠ, ύψους 15,3 τρις Ευρώ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-28), και το 29% του ονομαστικού ΑΕΠ, ύψους 11,15 τρις Ευρώ, της Ευρωζώνης. Το Γράφημα που ακολουθεί αποτυπώνει χαρακτηριστικά την σχέση γερμανικού ΑΕΠ έναντι ΑΕΠ ΕΕ-28 και Ευρωζώνης:

Γράφημα 5: Γερμανικό ΑΕΠ ως ποσοστό ΑΕΠ ΕΕ-28 και Ευρωζώνης, 2017

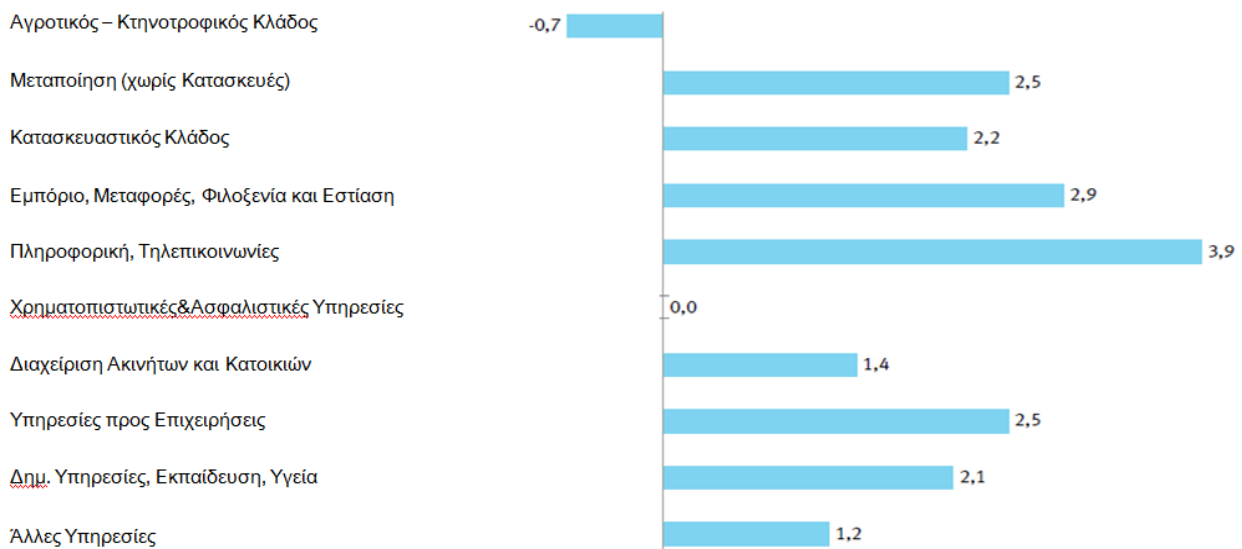
(σε ονομαστικούς όρους)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Όπως και το 2016, την μεγαλύτερη συμβολή στη μεγέθυνση του γερμανικού ΑΕΠ το 2017 είχε ο τομέας της Πληροφορικής/Τηλεπικοινωνιών (3,9%), αυξάνοντας μάλιστα την σπουδαιότητά του έναντι 2016 (3,0%), ενώ στην δεύτερη θέση αναρριχήθηκε ο τομέας Εμπορίου, Μεταφορών, Φιλοξενίας και Εστίασης (2,9%), με την Μεταποίηση (πλην Κατασκευών) και τις Υπηρεσίες προς Επιχειρήσεις να ακολουθούν με συμμετοχή 2,5% αντιστοίχως. Η συμβολή του Κατασκευαστικού Κλάδου περιορίστηκε το 2017 σε 2,2%, έναντι 2,8% το 2016 (δεύτερη θέση), ενώ αξίζει να σημειωθεί τόσο η κάθετη πτώση της αναπτυξιακής συμβολής του Κλάδου των Χρηματοπιστωτικών και Ασφαλιστικών Υπηρεσιών (0,0% το 2017 έναντι 2,5% το 2016), όσο και η αρνητική συμβολή (-0,7%) του Αγροτικού-Κτηνοτροφικού Κλάδου το 2017, έναντι ισχνής, μεν, αλλά θετικής συμμετοχής (0,3%) το 2016.

Γράφημα 6: Συμβολή Οικονομικών Κλάδων στην ανάπτυξη του γερμανικού ΑΕΠ, 2017

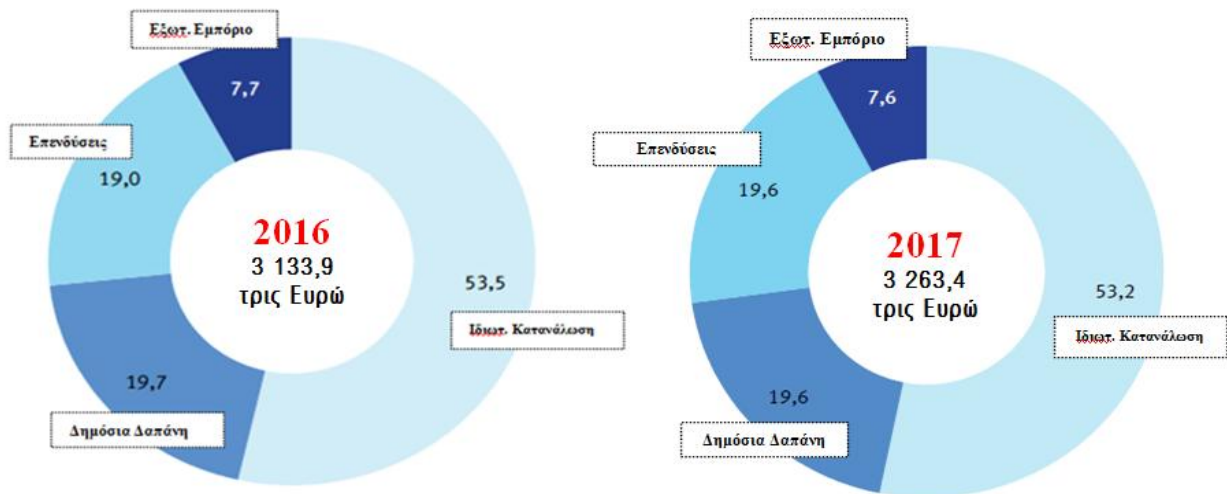
Πηγή: Destatis

Όσον αφορά στο σχηματισμό του ΑΕΠ το 2017, πλέον του ημίσεως (ή 53,2%) προήλθε από την ιδιωτική κατανάλωση, έναντι 53,5% το 2016 και 53,9% το 2015. Οριακή μείωση σημείωσε, επίσης, η συμβολή του Εξωτερικού Εμπορίου ($\frac{\text{Εξαγωγές} - \text{Εισαγωγές}}{\text{ΑΕΠ}} \times 100$) στο ΑΕΠ, η οποία διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 7,6% έναντι 7,7% το 2016, ως επίσης και των δημοσίων

δαπανών, με 19,6%, έναντι 19,7% το 2016, ενώ αντιθέτως η συνεισφορά των επενδύσεων αυξήθηκε κατά 0,6%, σε σχέση με το 2016.

Γράφημα 7: Σύνθεση γερμανικού ΑΕΠ, 2016-2017

(ως ποσοστό του ΑΕΠ, σε τρέχουσες τιμές)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Εξετάζοντας ειδικότερα την ιδιωτική κατανάλωση, η οποία, όπως και το 2016, είχε την μεγαλύτερη συμβολή στο σχηματισμό του ΑΕΠ, με ποσοστό 53,2%, την μερίδα του λέοντος το 2017 (23,6%) κατέλαβαν δαπάνες κατοικίας (ενοίκια, θέρμανση/ψύξη, ρεύμα κλπ), ακολουθούμενες από δαπάνες για μεταφορές/μετακινήσεις (17,7%), τρόφιμα/ποτά και καπνικά είδη (13,9%), ενώ 9,1% της ιδιωτικής κατανάλωσης κατευθύνθηκε σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, διασκέδασης, πολιτισμού κλπ. Όπως και το 2016, σημαντική συμβολή (19,0%) στη σύνθεση του ΑΕΠ είχε η γενικότερη κατηγορία «Λοιπές Δαπάνες», στις οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων οι δαπάνες για υγεία και εκπαίδευση.

Γράφημα 8: Σύνθεση ιδιωτικής κατανάλωσης 2017

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

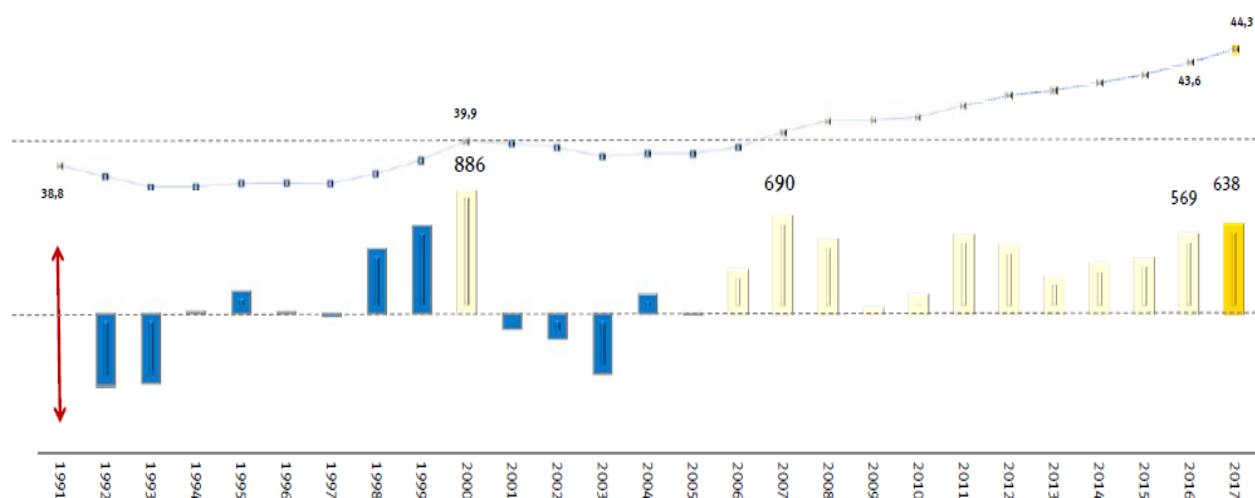
2. Απασχόληση/Αγορά Εργασίας

Η γερμανική αγορά εργασίας συνέχισε και το 2017 την δυναμική πορεία, προσθέτοντας 638.000 νέες θέσεις απασχόλησης ή 1,5% έναντι 2016. Πρόκειται για την μεγαλύτερη ετήσια άνοδο της απασχόλησης κατά την τελευταία δεκαετία, ανεβάζοντας το σύνολο του απασχολούμενου

εργατικού δυναμικού σε 44,3 εκατ., το υψηλότερο καταγεγραμμένο ποσοστό απασχόλησης από Γερμανικής Επανάφωξης το 1990 και υπερκεράζοντας την αύξηση των τριών περασμένων ετών (+1,0% το 2016, +0,9% το 2015 και +0,8% το 2014). Η απασχόληση στη Γερμανία κινείται, πλέον, αδιαλείπτως ανοδικά επί δωδεκαετία.

Γράφημα 9: Η απασχόληση στη γερμανική οικονομία (1991-2017)

(σύνολο απασχολούμενων σε εκατ. – μεταβολή έναντι προηγούμενου έτους σε χιλ. εργαζομένους)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Η απασχόληση κεφαλαιοποίησε την θετική οικονομική συγκυρία, προκειμένου να αντισταθμίσει την αρνητική επίδραση δημογραφικών παραμέτρων, που αποστέρησαν την αγορά εργασίας από 300 χιλ. εργαζομένους το 2017, μετά την απώλεια 310 χιλ. εργαζομένων το 2016. Κύριους αντισταθμιστικούς παράγοντες απετέλεσαν: **i.** Η αυξητική τάση του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας **ii.** Η άνοδος της γυναικείας απασχόλησης, **iii.** Η αύξηση συμμετοχής των μεγαλύτερων ηλικιών στην οικονομική δραστηριότητα **iv.** Η απασχόληση αλλοδαπών και η εργασιακή ενσωμάτωση μέρους των φιλοξενούμενων προσφύγων, και **v.** Η μείωση της «ατυπικής» απασχόλησης (μερική, εποχική, περιστασιακή κλπ.) με ταυτόχρονη αύξηση των θέσεων εργασίας πλήρους ασφάλισης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις του Ερευνητικού Ινστιτούτου Απασχόλησης (Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung/IAB), της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Απασχόλησης, δημογραφικοί παράγοντες (μείωση των γεννήσεων και, συνεπαγόμενα, μελλοντική μείωση των δυνητικών νέων γονέων στην διαγενεακή αλληλουχία), τα αποτελέσματα των οποίων είναι ήδη εμφανή στην αγορά εργασίας, θα προκαλέσουν την μεσοπρόθεσμη «απώλεια» 6,1 εκατ. απασχολούμενων (μεταξύ 2015-2030) και 18,2 εκατ. μακροπρόθεσμα (2015-2060), ενώ αντιστοίχως, η εκτίμηση για το 2018 ανέρχεται σε 320 χιλ. άτομα².

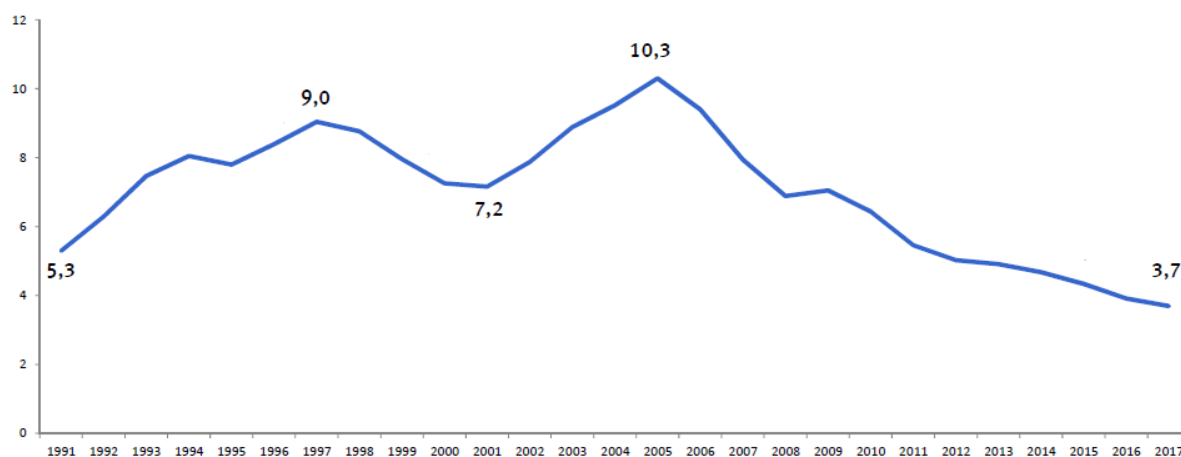
Τέλος, όσον αφορά την απασχόληση αλλοδαπών και προσφύγων, από τις 740 χιλ. νέες θέσεις εργασίας πλήρους ασφάλισης, που κατεγράφησαν το 2017, περίπου 360 χιλ. ή 49% αφορούσαν μη κατόχους γερμανικής υπηκοότητας, με το μεγαλύτερο ποσοστό να προέρχεται είτε από χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ μετά το 2004 (όπου η Ρουμανία, για πρώτη φορά, υποσκέλισε την παραδοσιακά πρώτη Πολωνία, ακολουθούμενη από την Κροατία), είτε να αφορά αιτούντες πολιτικού ασύλου.

² Οι εκτιμήσεις αφορούν αποκλειστικά την δομική δημογραφική επίδραση της ηλικιακής διαστρωμάτωσης (Age Structure Affect/Altersstruktureffekt), με σταθερές: την τάση συμμετοχής στην αγορά εργασίας, τα όρια συνταξιοδότησης και το ποσοστό γεννήσεων

Αντιστοίχως, περαιτέρω αποκλιμάκωση το 2017 σημείωσε και η ανεργία (αριθμός εγγεγραμμένων στο Ταμείο Ανεργίας), η οποία μειωθείσα κατά 158 χιλ. άτομα, ανήλθε σε 2,5 εκατ. ανέργους ή σε 5,7% επί του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού. Πρόκειται για το χαμηλότερο ποσοστό από γερμανικής Επανένωσης (1990), προσεγγίζοντας επίπεδα ανεργίας τριβής. Μάλιστα, η ανεργία παρουσιάζει συνεχή αποκλιμάκωση από το 2005 και εντεύθεν, τη εξαίρεσει το 2009, στην κορύφωση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης, με αποτέλεσμα ο όγκος των ανέργων να έχει υποχωρήσει σε 1,7 εκατ. το 2017, από 4,5 εκατ. το 2005³.

Γράφημα 10: Δείκτης ανεργίας 1991-2017

(μεταβολή έναντι προηγούμενου έτους)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Σημειώνεται πάντως ότι 901.000, ήτοι άνω του 50% του συνόλου των ανέργων στην χώρα, αποτελούσαν το 2017 μακροχρόνια άνεργους (ήτοι άτομα άνευ εργασίας >12 μήνες), ποσοστό το οποίο θεωρείται ανησυχητικά υψηλό, ειδικά δε συνυπολογιζομένου ότι περίπου το 25% αυτών ευρίσκεται σε αναζήτηση εργασίας για διάστημα μεγαλύτερο των 48 μηνών. Γεγονός παραμένει, ωστόσο ότι το αριθμός των μακροχρόνια ανέργων έχει αποκλιμακωθεί αισθητά, εν συγκρίσει με την προηγούμενη δεκαετία, όταν το 2005 ο αριθμός αυτών ανήρχετο σε 2,4 εκατ.

3. Δημόσια Οικονομικά

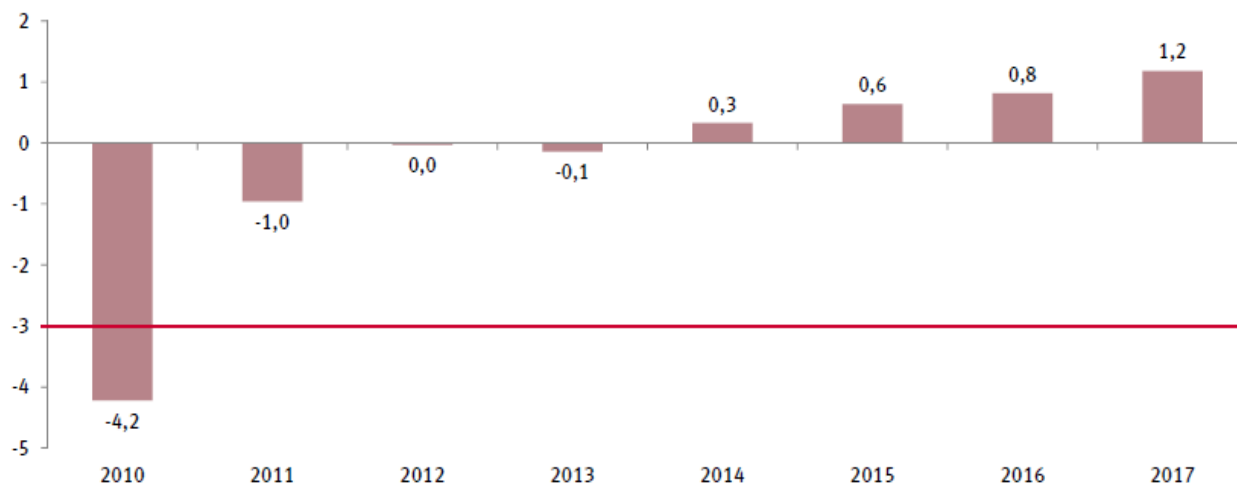
Η αναπτυξιακή δυναμική της γερμανικής οικονομίας, ως και η –ευνοϊκότερη της αναμενομένης- διεθνής οικονομική συγκυρία, επέδρασαν το 2017 ιδιαιτέρως θετικά στα δημόσια οικονομικά της χώρας: Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία, το πλεόνασμα του Δημοσιονομικού Ισοζυγίου διαμορφώθηκε στο επίπεδο των 38,4 δις Ευρώ ή 1,2% του ΑΕΠ, έναντι προηγούμενου έτους, καταγράφοντας διεύρυνση της τάξεως του 49,4% σε σχέση με το πλεόνασμα €25,7 δις (ή 0,8% επί του ΑΕΠ) το 2016. Το πλεόνασμα αντικατοπτρίζει αύξηση των δημοσίων εσόδων κατά 4,2% (2016: 4,4%), έναντι σημαντικής επιβράδυνσης της αύξησης των δαπανών κατά 3,4% (2016: 4,0%). Πρόκειται για το τέταρτο εν σειρά έτος, κατά το οποίο το Δημοσιονομικό Ισοζύγιο της Γερμανίας καταγράφει πλεόνασμα και μάλιστα με τάσεις διεύρυνσης, ως καταδεικνύει το ακόλουθο Γράφημα.

³ Σημειώνεται ότι σημαντική αποκλιμάκωση κατά 79 χιλ. ή 4,5% έναντι 2016 εμφάνισε, αντιστοίχως και ο αριθμός των ανέργων κατά ΟΟΣΑ/ILO, ήτοι επί του ενεργού εργατικού δυναμικού, υποχωρώντας στο 3,7% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού

Γράφημα 11: Δημοσιονομικό Ισοζύγιο 2010-2017

(ως ποσοστό του ΑΕΠ - ετήσια μεταβολή)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Το πλεονασματικό Δημοσιονομικό Ισοζύγιο το 2017 αντανακλά:

α. Πλεόνασμα 3,1 δις Ευρώ της Κεντρικής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης (έναντι πλεονάσματος 7,4 δις Ευρώ το 2016 και €10,0 δις το 2015).

β. Πλεόνασμα 15,6 δις Ευρώ από τα Ταμεία των 16 Ομόσπονδων Γερμανικών Κρατιδίων (έναντι πλεονάσματος 4,9 δις Ευρώ το 2016 και 4,6 δις Ευρώ το 2015).

γ. Πλεόνασμα 9,9 δις Ευρώ στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (έναντι πλεονάσματος 5,2 δις Ευρώ το 2016 και €4,2 δις το 2015), και

δ. Πλεόνασμα 9,8 δις Ευρώ από τα Ασφαλιστικά Ταμεία (έναντι πλεονάσματος 8,2 δις Ευρώ το 2016 και €2,1 δις το 2015).

Γράφημα 12: Συμβολή στην σύνθεση του Δημοσιονομικού Ισοζυγίου, 2014-2017

(σε δις Ευρώ - ετήσια μεταβολή)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Ως προς το σκέλος των δημοσίων εσόδων, το 2017 το γερμανικό Δημόσιο εισέπραξε από άμεσους και έμμεσους φόρους, δασμούς, τέλη και άλλες εισφορές 1,474 τρις Ευρώ, ήτοι 4,2% επί πλέον των δημοσίων εσόδων 2016.

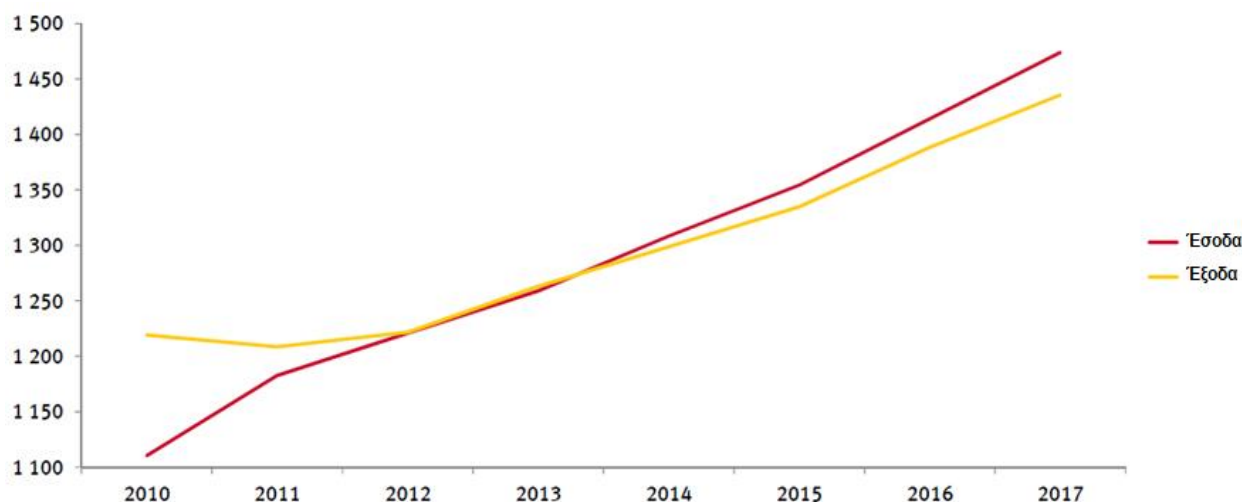
Τη σημαντικότερη πηγή εσόδων για το Δημόσιο Ταμείο απετέλεσαν οι φόροι, οι οποίοι εμφάνισαν συνολικά αύξηση 4,8% έναντι 2016, αντικατοπτρίζοντας αυξήσεις σχεδόν σε όλες τις επί μέρους κατηγορίες, όπως έσοδα από: φορολογία φυσικών προσώπων (+6,0%),

φορολόγηση εταιρικού εισοδήματος (4,9%), φόρους μισθωτής εργασίας (5,2%), φόρους αποδόσεως κεφαλαίου (11,2%), φόρους επιτηδεύματος (4,0%), φόρους μεταβιβάσεως ακινήτων (7,0%) κ. ά. Θετική συμβολή είχαν επίσης τα έσοδα από εκποιήσεις δημόσιας περιουσίας (+3,6%), όπως και οι εισφορές (+4,6%).

Αυξημένες κατά 3,4% ήταν και οι **δημόσιες δαπάνες** κατά το υπό εξέταση έτος αναφοράς (έναντι αύξησης 4,0% το 2016), οι οποίες ανήλθαν σε 1,436 τρις Ευρώ. Το μισθολογικό κόστος του Δημοσίου αυξήθηκε κατά 4,3%, συνεπεία κυρίως νέων προσλήψεων, καθώς και μισθολογικών αναπροσαρμογών, ενώ αυξημένες κατά 3,9% ήταν οι κοινωνικές δαπάνες και κατά 3,6% οι δαπάνες για κτηριακή και υλικοτεχνική υποδομή του δημοσίου. Αύξηση σημείωσαν ομοίως οι δαπάνες για συντάξεις (5,0%).

Γράφημα 13: Πορεία δημόσιων εσόδων και εξόδων, 2010-2017

(σε δις Ευρώ)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

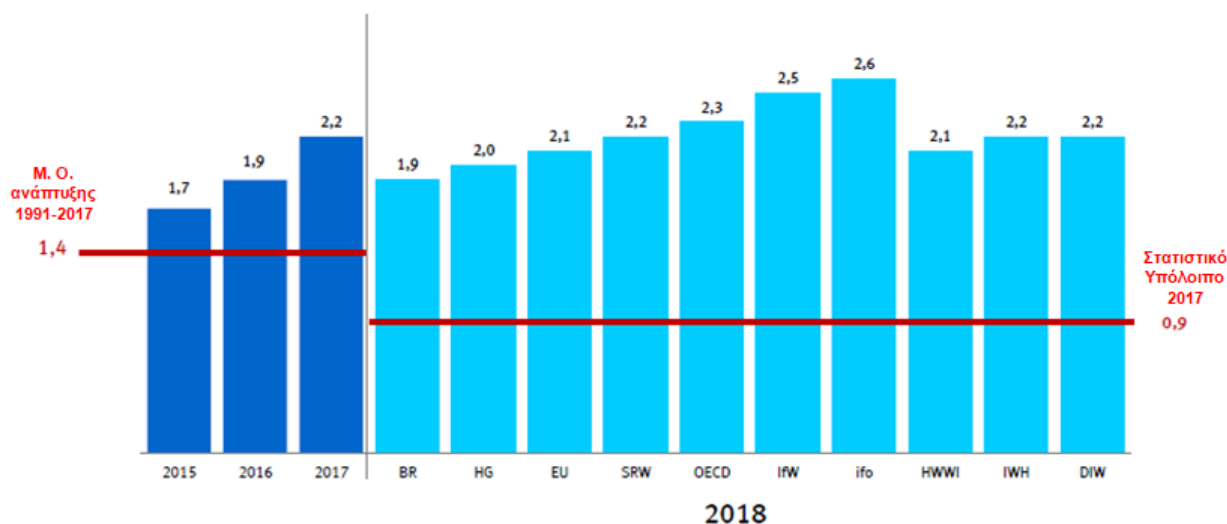
Τέλος, το Δημόσιο Χρέος, ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, μειώθηκε περαιτέρω το 2017 και διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 64,8% (2016: 68,1%, 2015: 70,9% το 2015, 2014: 74,6%), αλλά παρέμεινε σε επίπεδα άνω της δια της Συνθήκης Μάαστριχτ καθοριζόμενης οροφής του 60% επί του ΑΕΠ. Τοιουτοτρόπως, η δέσμευση της Γερμανικής Κυβέρνησης να μειωθεί το Δημόσιο Χρέος το 2017 στο 69% επί του γερμανικού ΑΕΠ, έγινε πραγματικότητα ήδη το 2016.

4. Προβλέψεις για το 2018

Εισερχόμενη με «κεκτημένη αναπτυξιακή ταχύτητα» στο 2018, η γερμανική οικονομία αναμένεται να διατηρήσει τη δυναμική της πορεία και το 2018, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των οικονομολόγων.

Η Γερμανική Στατιστική Αρχή, κατά πάγια τακτική, συγκέντρωσε και συνέκρινε προβλέψεις σειράς Διεθνών Οργανισμών και Οικονομικών Ινστιτούτων, σχετικά με τις επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας για το 2018, οι οποίες κυμαίνονται από 1,9% (προβλέψεις Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης), έως 2,6% (Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών Μονάχου/Ifo), με τον «εμπειρικό» μέσο όρο των προβλέψεων αυτών να κινείται περί το 2,2%. Στην ίδια κατεύθυνση και οι προβλέψεις της Deutsche Bank, η οποία αναμένει ρυθμό ανάπτυξης του ίδιου επιπέδου του 2017.

Γράφημα 14: Προβλέψεις Διεθνών Οργανισμών/Ινστιτούτων για το ρυθμό ανάπτυξης 2018

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Κινητήριο μοχλό της ανάπτυξης το 2018 αναμένεται να αποτελέσει η αύξηση των επενδύσεων σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, η οποία υποκινείται τόσο από την αύξηση της εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης σε κεφαλαιουχικά αγαθά, όσο και από την αύξηση της απασχόλησης σε συνδυασμό με την άνοδο των μισθών, βασικών παραγόντων, σημειωτέον, υποδαύλισης της ιδιωτικής κατανάλωσης. Περαιτέρω ώθηση αναμένεται να προστεθεί και από την αγορά εργασίας, η δυναμική πορεία της οποίας επί δεκαετία και πλέον οδηγεί στον χαρακτηρισμό της ως το «γερμανικό εργασιακό θαύμα».

Παράλληλα, ευνοϊκό διαγράφεται, σε γενικές γραμμές και το διεθνές οικονομικό περιβάλλον, με θετικά μηνύματα από την ανάπτυξη σε Ευρωζώνη και ΕΕ-28, όπου οι επιπτώσεις του Brexit προς το παρόν «απορροφούνται» ομαλώς, ενώ και η προστατευτική και, σε μεγάλο βαθμό αστάθμητη, εμπορική πολιτική της Αμερικανικής Κυβέρνησης δεν έχει οδηγήσει –εισέτι- σε εντάσεις στο Ευρω-Ατλαντικό πεδίο.

Ταυτόχρονα, καίτοι αποτελεί αστάθμητο παράγοντα, η μεγάλη καθυστέρηση σχηματισμού Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης δεν αναμένεται να επηρεάσει την αναπτυξιακή τροχιά της γερμανικής οικονομίας κατά το 2018, καθώς σύμφωνα με τους οικονομολόγους, πρώτιστο ρόλο στην οικονομική «ψυχολογία» διαδραματίζει η πολιτική και όχι η κυβερνητική ασφάλεια. Αντιθέτως, ως μελλοντική πηγή κινδύνου για την οικονομική ανάπτυξη χαρακτηρίζεται, από πολλούς ειδικούς, η καταγραφόμενη αδυναμία των επιχειρήσεων να προσλάβουν ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, συνεπεία του πολύ υψηλού επιπέδου απασχόλησης, γεγονός που επηρεάζει την απόδοση (παραγωγή) των επιχειρήσεων και το μισθολογικό κόστος. Η λειτουργία της οικονομίας σε επίπεδο «πλήρους εξαντλήσεως των παραγωγικών ικανοτήτων» (full capacity) εγκυμονεί, δυνητικά, κίνδυνο «υπερθέρμανσης», ο οποίος θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε υφεσιακή «διόρθωση».

Εντός αυτού του γενικότερου πλαισίου, οι εκτιμήσεις για την πορεία της γερμανικής οικονομίας το 2018, παραμένουν ιδιαίτερα θετικές.